

NÉZŐPONT

A Magyar Református Énekeskönyv '96 értékelése

- (1.) Egyházunk felsőbb vezetése, amely a Tanácskozó Zsinat igazgatásában is részes, a III. Református Világtalálkozóra kiadott énekeskönyv megalkotásakor nem vett tudomást a DK Himnológiai Szekciójáról, illetve zsinatunk Énekügyi Bizottságáról.
- (2.) A DK Himnológiai Szekciója elhárítja, hogy kibernetikai, egyházjogi és egyházpolitikai kérdésekkel foglalkozzék. Egyéb teológiai disciplinák, jelesül a himnológia művelésének szakkérdéseit is érinti ellenben a találkozó énekeskönyv megalkotása és kiadása, ezügyben a szekciónak kötelező véleményét nyilvánítania, úgy is, ha ez egyházpolitikai kérdésköröket érint.
- (3.) Nem független a valós egyházzenei élettől (nem is függetleníthető) a gyülekezeti énekeskönyv használata és formálódása; sem istentisztelethez illendő minősége, sem hitvallásos. mivolta, sem pedig belső törvényszerűségeit illetően. Hivatalos énekeskönyv ügye sem szűkíthető úgy, hogy felettes testület, elnöklő posztot bírtokló tisztségviselő kinevez egy bizottságot, szerkesztet, publikáltat egy újfajta vagy alkalmi énekeskönyvet, és elfogadására egyháztesteket készítet.
- (4.) Nem készítette elő sem teológiai tudományos tisztázódás, sem gyakorlati egyházzenei mozgalom a találkozó énekeskönyvet. Nemzetközi megismertése kimunkálatlan. A Tanácskozó Zsinat (az énekeskönyvet kiadó testület) mellőzte, hogy legalább utólag párbeszédet kezdjen azokkal, akik az énekeskönyvet megtaníthatják és befogadtathatják. A leköszönő elnök (Csiha Kálmán) e helyett hivatalos ratifikálásra buzdított.
- (5.) Gyülekezeti énekeskönyv szerkesztésének nem üdvözítő módja a koncepció népszerűségi listával helyettesítése és a szakmai eredményekkel megalapozott egyházi és teológiai konszenzus képviselői szavazással pótlása. Az eklektika kompromisszumterméket eredményezhet, amelynek vannak példás vonásai, (ha forrásai és céljai nem hibásak).
- (6.) A III. világtalálkozó miatt tanulságos az énekeskönyv, mint kiadvány. Távolatban mégsem helyettesíthet alkotó és értéktérő folyamatokat. Különböző művelődési és társadalmi kontextusban élő egyháztestek nem fogadhatják válogatás nélküli egyformasággal az *alkalmi* terméket úgy, mint hivatalos egyházzenei és szertartási mércét. A találkozó énekeskönyv változatlan alakban és kivétel nélküli elfogadását a DK Himnológiai Szekciója jó lélekkel nem javasolhatja.
- (7.) Magyarországi 1948-as énekeskönyvünk csekély kivétellel tartalmazza az évfordulós énekeskönyv értékeit, és a most kellő ok nélkül kihagyott énekeket is, tehát leváltása vétek volna.
- (8.) Az értékes, mindaddig nem használatos énekek pótfüzetben napvilágot láthatnak, amely (pl. az énekeskönyvbe ragasztható mellékletként) a különbséget áthidalja.
- (9.) Ajánlható ellenben az évfordulós énekeskönyv azoknak az egyháztesteknek, amelyekben az első világháborús szinten rekedt meg az istentiszteleti és egyházzenei élet.
- (10.) Az 1948-as énekeskönyv újraserkesztésének szempontjait az évfordulós énekeskönyv tanulságainak megfogalmazásával kontrollálhatjuk. A DK Himnológiai Szekciójának ez másra nem hárítható tiszte.
- (11.) Tükrözik a közvélekedést, s egyházi állapotot, istentiszteleti felfogás a kívánságlisták, amelyekre a találkozó énekeskönyv alapul. Erről a szintről kell továbblépni tartalmasabb és biblikusabb irányban. Többre törekvésnek kell meghatározni a tudományos himnológiát, egyházi énekkarok, kiadványok, iskolai énektanítás, kántorképzés, gyülekezeti kórusmozgalom és egyházzenei áhitatok távlatait. Ez az a háttér, amely istentisztelethez méltó énekeskönyvet teremt és éltet.
- (12.) Az eljövendő énekeskönyvet nem kiscsoportos kegyességi-, s nem sikerületlen alkalmi énekekkel kell higitanunk. Nem tárunk kiskaput költői-zenei termékeknek, amelyek eleve nem vállaltak istentiszteleti és hitvallási kötöttséget. Református hagyományaink és hitvallásaink miatt törlendő a gyülekezeti énekek közül Vörösmarty *Szózata*.
- (13.) Az elavult, sikerületlen, használatlan és funkciótlan énekek körét, az 1948-as énekeskönyv céljával és elveivel együtt újra kell vizsgálnunk, és a frissítésre példaadó énekeket találnunk. A találkozó énekeskönyv pozitív vonásai, értékes énekekkel gyarapodás és tipográfia tekintetében, szolgáljanak buzdításul.